

МІШИНА НАТАЛЯ ВІКТОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри конституційного права,
доктор юридичних наук, професор*

ДО ПИТАННЯ ІНСТИТУТІВ МІСЦЕВОЇ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ

Зараз в Україні, враховуючи пандемійні обмеження, значна увага приділяється питанням застосування інститутів місцевої безпосередньої демократії. Одним з таких інститутів є громадські слухання. Відповідно до Закону від 21 травня 1997 р. «Про місцеве самоврядування в Україні» проведення громадських слухань, з одного боку, є правом територіальної громади, а з іншого – мають проводитись не рідше одного разу на рік. Пропозиції, які вносяться за результатами громадських слухань, підлягають обов'язковому розгляду органами місцевого самоврядування.

Громадські слухання – це зустрічі з депутатами відповідної ради та посадовими особами місцевого самоврядування, під час яких члени територіальної громади можуть заслуховувати їх, порушувати питання та вносити пропозиції щодо питань місцевого значення, що належать до відання місцевого самоврядування.

Громадські слухання є важливим інститутом місцевої демократії, використання якого є доволі утрудненим з огляду на відсутність належної нормативної регламентації. Наразі норми Закону від 21 травня 1997 р. «Про місцеве самоврядування в Україні» у частині громадських слухань загального характеру не конкретизовано на державному рівні, порядок організації громадських слухань визначається статутом територіальної громади. Крім того, сільські, селищні, міські ради часто затверджують положення про громадські слухання своїми рішеннями.

Як правило, місцеві ради виходять з того, що громадські слухання мають відкритий характер, до них залучаються усі зацікавлені особи. Найбільш типовими предметами громадських слухань є проекти нормативних актів органів місцевого самоврядування, різноманітні програми, звіти та доповіді представників органів місцевого самоврядування чи посадових осіб місцевого самоврядування, органів самоорганізації населення, підприємств, установ та організацій, що стосуються питань місцевого значення, обговорення рішень з важливих для територіальної громади чи частини її членів питань.

Громадські слухання організуються та проводяться з дотриманням принципу демократизму, тобто їх ініціатором місцева рада може визначити як фізичних, так і юридичних осіб публічного та приватного права, посадових осіб. Найбільш важливим є розробка процедури організації та проведення громадських слухань, урахування питань їх

матеріального та організаційного забезпечення, формування порядку денного та регламенту громадських слухань.

За підсумками громадських слухань їх учасники простою більшістю голосів приймають рішення, яке, однак, не носить нормативного характеру. Його положення доводяться до відома членів територіальної громади або її частини та враховуються відповідними органами місцевого самоврядування.

Наразі в Україні існує лише один вид громадських слухань, механізм проведення яких регламентується на державному рівні – це громадські слухання щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні: генеральних планів населених пунктів, планів зонування та детальних планів територій (містобудівна документація). Порядок проведення таких громадських слухань затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 р. № 555. Особливості порядку проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні полягає по-перше у тому, що вони відбуваються під час розроблення відповідних проектів містобудівної документації. По-друге, чітко вказано на ініціатора цих слухань – це сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи. На них також покладається оприлюднення прийнятих рішень щодо розроблення проектів містобудівної документації з прогнозованими правовими, економічними та екологічними наслідками; оприлюднення розроблених проектів містобудівної документації і доступ громадськості до зазначеної інформації; реєстрація, розгляд та узагальнення пропозицій громадськості до проектів містобудівної документації; узгодження спірних питань між громадськістю і замовниками проектів містобудівної документації через погоджувальну комісію; оприлюднення результатів розгляду пропозицій громадськості до проектів містобудівної документації.

Ключові слова: громадські слухання, громадянське суспільство, право на місцеве самоврядування, місцева демократія, місцеве самоврядування.

Ключевые слова: общественные слушания, гражданское общество, право на местное самоуправление, местная демократия, местное самоуправление.

Key words: public hearings, civil society, right to local self-government, local democracy, local self-government.